

POSTINKASSASJON FRA Ø. JOHANSEN

av
Tore Haga

I årevis har jeg hatt liggende en returnert postinkassasjons-ekspedisjon, bestående av *Innenriks Inkassasjons-Postanvisning*, som bar benevnelsen Bl. nr. 351 fra Det norske Postvesen, samt tilhørende kvitteringsdel og returkonvolutt. Disse har nærmest mast om å bli beskrevet. Men vil man skrive om postinkassasjon, er det skjær i sjøen. Støter man an mot Peer-Christian Ånensens svært grundige artikkel om emnet i NFT 2008/1, kan man fort havarere og se dum ut.

Nuvel. Om man flytter fokus, kan det kanskje likevel bli noe brukbart? Ikke så langt at man mister postinkassasjonen helt av syne, men i alle fall over på en litt annen side av historien, nemlig utsteder av inkassasjonsdokumentene, A/S Ø. Johansen på Jennestad. Ø. Johansen og Jennestad-arkivet er jo legendariske, og det er forlengst skrevet mye om begge deler, så en skal være forsiktig med å tro at en kan bidra med noe nytt. De fleste interesserte vet at Ø står for Ødbert.

K/46 AaJ/2
Det norske postvesen.
Bl. nr. 351.
KUPONG
(fraklippes av mottageren).
Anvisningens beløp:
12 kr. 24 øre
Innkassert hos:
her Julius Størkesen,
Svolve.
Innbetalingsstedets datostempel:
Den 16 19 33
Mars 1933.

Ank. nr. _____
Innenriks Inkassasjons-Postanvisning.
Beløp 12 kr. 24 øre.
(kronebeløpet gjentas med bokstaver).
TOLV KRONER
Til A/S Ø. JOHANSEN,
Jennestad.
Innbetalingsnr. _____
Innbetalingsstedets datostempel. _____
Innbetalingsdato _____
Innbetalingssted _____
Overordnet postkontor: _____
Postfunksjonærens underskrift. _____
Dersom denne blankett utfylles med skrivemaskin, kan gjennemskrift benyttes.

Frimerker påsettes
av mottageren
55 ØRE
NORGE
Over 1000 kr. 1 % av
det beløp som skal inn-

I 1933, da denne inkassasjons-ekspedisjonen ble utstedt, hadde Ødbert Johansen vært død i to år. Forut for dødsfallet var det gått nedover med handelsstedet, og Ødberts bo var nærmest konkurs. Hans sønner - i hvert fall noen av dem - stiftet i 1931 aksjeselskapet Ø. Johansen, der den ene, Einar, ble disponent. Visse endringer i selskapsstrukturen etter krigen medførte at aksjeselskapet ble begrenset til butikkdriften, som holdt det gående til 1982.

La oss skjerpe fokus inn mot Einar. Det er noe motstridende opplysninger om hans navn. I folketellingen av 1910 er han oppført som Einar Johansen, i noen skrifter er han omtalt som Einar Aagaard, mens hans signatur på kvitteringen på neste side ser ut til å skulle være Aagaard Johansen.

Einar overtok etter alt å dømme som poståpner etter faren. Dette støttes av korrespondanse mellom Jennestad poståpneri og Svolve postkontor i dokumenter jeg har vedrørende en sak om skade på en pakke, der signaturen fra Jennestad ser ut til å være Aagaard. Samme signatur finnes som kvittering på en rekke følgebrev til firmaet på 1940-tallet.

Fokus tilbake på inkassasjons-postanvisningen: Som vi ser, er frimerkene avstemplet; dette skulle utføres enten innfrielse og bruk av anvisningen skjedde eller ikke. Stempeldato er den samme som på returkonvolutten som vises på neste side.

Her er kvitteringsdelen med signatur Aagaard Johansen::

Kvittering for

12 kr. 24 øre

12 kr. 24 øre
er betalt av
Julius Aagaard
Svolvær

J. A. Johansen
Mottatt (Kreditors kvittering).

15V133

Siden kravet ikke ble innfridd, ble hele sendingen, inklusive kvitteringen, returnert til kreditor i konvoluttene nedenfor, Postvesenets Bl. nr. 96 b, som gikk som rekommandert postsak..

DET NORSKE POSTVESEN
Bl. nr. 96 b

IKKE INNKASSETERE FORDRINGER

Rekommandert postsak

Til a/s J. Johansen

Adresse

Bestemmelsessted James

15V133

Her fulgte det med en håndskrevet lapp, som er for blek til scanning. Her heter det:
Tross gjentagne purringer ikke betalt eller avhentet.
Og med linjestempel: *Svolvær postkontor bankoavdelingen.* Håndskrevet: 15/6-33.

Jeg er usikker på om den håndskrevne lappen fra Svolve er et tegn på at det ikke fantes egnet blankett til slik retur. I den forbindelse tillater jeg meg midlertidig å flytte fokus bort fra Jennestad: I mai 1935 ble det i hvert fall trykt slik blankett, Bl. nr. 362. Forøvrig var Postvesenet nå blitt Postverket. Dette utsnittet er hentet fra en annen inkassasjons-postanvisning i min samling, mellom kreditor i Oslo og debitor på Strømmen.

Postverket. **Retur til avsenderen.**
Bl. nr 362.

Fordringen er ikke blitt betalt innen den fastsatte frist, 14 dager.

Fordringen blev forevist den 12/3 . 36

Meldeseddel avlevert den 12/3 . 36

Siste skriftlige varsel sendt den 27/3 . 36

Årsak til tilbakesendingen: Ikke avhendet

5.35 A 7.

M.A.

STRØMMEN
31333
Datostempel for retursendingen

Avslutningen tilbake på Jennestad skjer for å hedre Ødbert og Einar, som skapte det digre arkivet. Det er vel knapt en eneste person med interesse for norsk posthistorie som ikke har minst en liten flik av dette. At det er andre som har sørget for at det kom ut til oss, er en annen historie, og en versjon finnes på Wikipedia (som skal ha minus for bare én s i Johanssen).

Kilder:

- * Folketelling 1910.
- * Det Norske næringsliv. 17 : Nordland fylkesleksikon. Det norske næringslivs forlag, 1954. s. 949.
- * Fotefar mot nord: Jennestad Handelssted - Fra handel til kultur. Nordland fylkeskommune, Bodø. s. 4.
- * Egen samling.